

האומר פרק שלישי קידושין

סו.

עין משפט נר מצוה

קא א מיי פטו' מהל' אסורי ביאה ה' ז' טושיע' אהי'ע סימן ד' קב ב ג מיי פרק י"ט מהל' אסורי ביאה הלכה די טושיע' אהי'ע סימן ח סעיף ג: קב ד מיי שם פ"ב הלכה כ' סמך לאזין קיד קטו טושיע' שם סימן ד סעיף ו: קד ה מיי שם הלכה כ' סמך שם טושיע' שם סעיף ו:

תוס' ר"י הזקן

גמ', נרשא ממוזת. דקהל גרים לא איקרי קהל שנתגייר אביו ונמצא שהוא שני. ראשונה. שנתגייר היא. שלישי. ומותר לישראל דכתיב [דברים כג ט] דור שלישי יבא להם בקהל ה'.

גמ' גר שנסא ממורת דיש קידושין ואין עזירה. גר מותר בממורת לר' יוסי דאמר קהל גרים לא מקרי קהל לקמן בפרק בתרא (דף עג.) ונתנייה. גבי קידושין ויש עזירה במתני' כהדי אלמנה לכו"ג: כל מקום דסיפא. דיש קידושין ויש עזירה כל מקום כלל משמע לאחיי הך

ללא פריש לה כהדיא: ואיכעית אימא לעולם רבי יוסי היא. לאמר גר מותר בממורת ודקשיא לך כלל לא היא מתניתין לאו כלל כייל דלהכי תנא בה ואזין זו היא כהנת ולויה כו' למימרא דהני הוא דהולד הולך אחר הוהב אבל יש אחרים אע"פ שיש קידושין ואין עזירה הולד הולך אחר הפגום: ואזין זו וסו לא. כלומר חס כן דאזין זו דוקא אבל מדי אחריה לא אזיל אחר הוהב גבי יש קידושין ואין עזירה: והרי חלל וכו'. ותנן לקמן (דף עג.) בת חלל זכר פסולה לכהונה אלמא אחר הוהב הוא ומיקרי חללה: כרבי דוספאי ס"ל. לתנא דידן דאמר (סו עט.) צמות ישראל מקוה טהרה לחללין וצמה שכרה לכהונה: והרי ישראל שנסא חללה דיש קידושין ואין עזירה. דלא אסורה אלא לכהנים והולד הולך אחר הוהב דתנן לקמן (סו עט.) בתו שכרה לכהונה ולא אמרינן חללה היא כפגום שצנייה: ונתנייה כהדיא. גבי כהנת לויה וישראלית. ומשני משום דלא מתני לה אינה וישניה לו לתנא עם השאר בלשון קצר דינא ואזין (סו) כהנת לויה וישראלית וחללה שנסאו לכהן ללוי וישראל דמשמע חללה נמי לכהן אין עזירה: והאיכא. יש קידושין ואין עזירה דהולד הולך אחר הוהב הא דרבה בר בר חנה: שני שנתגייר

(א) ונתנייה והולד. וכן במשנה העמוד בכל מקום שלפניו הולד כהני והולד (ב) [לקמן עב:] ע"ש אמנם בחוספתא פ"ה ח"ג איתא ליהדיא גר מותר בממורת והולד ממזר דברי רבי יוסי ובעיני הוא כהני, ועי' מהרש"א ולפניו הוהב ע"פ (לקמן עב:) (א) [לקמן עב:] חוספתא סו, (ד) [לעיל סו. לקמן עב:] (ג) ימות ע"ה, (ו) [סו, ע"ה] (ז) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (ח) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (ט) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (י) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (יא) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (יב) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (יג) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (יד) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (טו) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (טז) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (יז) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (יח) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (יט) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה] (כ) [בבב"א ה"ה ה"ה ה"ה]

גר שנסא ממורת דיש קידושין ואין עזירה (ב) הולד הולך אחר הפגום דתניא (ג) אגר שנסא ממורת הולד ממזר דברי רבי יוסי אמר ליה מי סברת מתני' ר' יוסי היא מתניתין ר' יהודה היא דאמר (ד) גר לא ישא ממורת ויש קידושין ויש עזירה הולד הולך אחר הפגום ונתנייה תנא כל מקום דסיפא לאחיי אימא לעולם רבי יוסי היא ותנא איזו זו למעוטי ואזין זו ותו לא והרי חלל שנסא בת ישראל דיש קידושין ואין עזירה הולד הולך אחר הוהב הא לא קשיא (ה) בר' דוסתאי בן ר' יהודה ס"ל והרי ישראל שנסא חללה דיש קידושין ואין עזירה הולך אחר הוהב דלא דרישא לאחיי ונתנייה בהדיא משום דלא מתני לה היכי ניתני כהנת ולויה וישראלית וחללה שנסאות לכהן לוי וישראל וחללה לכהן מי חזיא והאיכא דרבה בר בר חנה דאמ' רבה בר בר חנה אמר (ו) רבי יוחנן מצרי שני שנסא מצרית ראשונה בנה שלישי הוי תנא כל מקום דרישא לאחיי ולרב דימי דאמר י"שני הוי תנא איזו זו למעוטי והאיכא (ז) דכ"י אתא רבין אמר רבי יוחנן הבאומות הלך אחר הוהב נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם תנא איזו זו למעוטי האי מאי אמרת בשלמא מתניתין רבי יהודה היא כל מקום דרישא לאחיי ישראל שנסא חללה ודרבה בר בר חנה איזו זו למעוטי דרב דימי ורבין כל

מתני' ר' יהודה היא. הקשה ה"ר יעקב מקובלי לר' יהודה נמי איכא למיפך הרי גר מצריא שנסא ממורת דיש קידושין ואין עזירה כדאמר לקמן (דף עד.) דמודה הוא בפסולי קהל דהיינו גר מצרי דמותר בממורת ואפי"ה אמר דהולד הולך אחר הפגום והוי ממזר ומיך ר"י בר אבירה דהגמרא לא נחית לאקשוי א"כ יש אחד מהם כשר כגון גר כשר הראוי לצא צקהל שנסא ממורת דהכי משמע ליה השמא דיש קידושין ואין עזירה וגר מצרי שנסא ממורת שניהם פסולים ולכן לא רצה להקשות מנייה מיהו צמר הכי פריך ממנלי אף על גב דאינו כשר לצא צקהל וה"ה דהוה מצי למיפך ממנלי שנסא ממורת אלא דפריך ליה ספיר:

ונתנייה. פ"י כסיפא תנא כל מקום לאחיי ולא פריך ולתנייה כהדיא כדפריך בסמוך דכיון דסבר גר אסור בממורת דליקרו קהל הוי קצת בכלל ממורת ונתנייה לישראל דתני במתניתין ולא כריך למיתנייה במתניתין טפי כולי האי ומי' איצטריך למיתני כל מקום דאי לא הכי לא הוה מצי לאחיי (ח) (אלא) ממורת ונתנייה לישראל לצד: ודרי' ח"ה שנסא בת ישראל והו"ד הולך אחר הוהב. פירוש שהוא חלל כמו אביו וא"ת מאי פריך מה דהבן פסול לאו משום דלאזינן צמר הוהב לחודיה אלא משום דנקבה פגומה שיהא אמו שהזכר פוסלה בצאיטו והוי חללה ויש לומר דע"כ פסולו של בן לאו משום פסול דנקבה הוא דהא ישראל שנסא חללה ויכתיב שצמו כשרה לכהונה ואף על גב שאמה פסולה אם כן משמע דלאזינן דוקא צמר הוהב לכן פריך ספיר: הא בני ר' דוסתאי דאמר בנות ישראל ב'. וא"ת אמאי לא משני תנא כל מקום לאחיי כדאמרין על ישראל שנסא חללה ויש לומר דא"כ מצינו למיפך ונתנייה כהדיא ולא מצי נמי לשנויי משום דלא מתני לה דהכי נתנייה כדאמרין בסמוך דהא ודאי מצי למיתני במתניתין כהנת שנסאת לכהן וללוי ולישראל ולחלל שהרי לא הוזכרו כשרות לנישא לפסולים:

בנה ש"שיי הוי. פירש בקונטרס ומותר לישא ישראלית כדכתיב (דברים כג) דור שלישי יבא להם קידושין ואין עזירה לבית אבותם קרינא ציה בישראל והא דקאמר ביצמות (דף עט.) להם הלך אחר פסולין היינו לענין ישראל שנסא מצרית או מצרי שנסא ישראלית דיש קידושין ויש עזירה עד ג' דורות הולד הולך אחר המצרי (ט) דיוולד להם כתיב אחריהם הולכים הולדות אבל במצרי ומצרית לא מגמיר לן (י) הא להם מידי דהתם (י) במצרייהו להם קרינא ציה הוא מצרי והיא מצרית עכ"ל ודקדק הר"ם דלא תימא דוקא ישראל שנסא מצרית שייך לומר הלך אחר פסולין לפי שאין שניהם פסולין אבל בשניהם פסולין לא שייך לומר הלך אחר פסולין דשניהם פסולים שהרי עמומי ומצרית שניהם פסולים והולכים אחר הפגום (י) אלא הדבר תלוי צוה כהנה משני עממיים שייך לומר כן דקרא בשני עממיים איירי וקאמר הלך אחר הפסול שצבל עם ועם אבל כשניהם מעם אחד לא שייך לומר כן:

כ"ל מקום דרישא לאחיי ישראל שנסא חללה ודרבה בר בר חנה ואזין זו למעוטי דרבין ורב דימי. פירוש או אז קתני כלומר אי אחיה כל מקום דרישא לאחיי מילתא דרבה בר בר חנה א"כ אחיה איוזו זו למעוטי דרבין אבל לא דרב דימי משום דהא דרב דימי ליתא כיון דמילתא דרבה בר בר חנה איתא שרי דברי זה סותרים את דברי זה דרבה בר בר חנה קאמר מצרי שני שנסא מצרית ראשונה צנה שלישי ולדברי רב דימי אינו אלא שני ואי לא אחיה כל מקום דרישא לאחיי מילתא דרבה בר בר חנה משום דלית הילכתא כוותיה א"כ נוכל לומר דאזין זו דרישא אחי למעוטי היהיא דרב דימי: מנא

אזין: מצרית ראשונה. שנתגיירה היא: צנה שלישי. ומותר לישא ישראלית כדכתיב (דברים כג) דור שלישי יבא להם קידושין ואין עזירה לבית אבותם קרינא ציה בישראל. והא דאמרין ביצמות (דף עט.) להם הלך אחר פסולין היינו לענין ישראל שנסא מצרית או מצרי שנסא ישראלית דיש קידושין ויש עזירה עד שלשה דורות הולד הולך אחר המצרי (ט) דיוולד להם כתיב אחריהם הולכים הולדות אבל לענין מצרי ומצרית לא מגמיר לן הא לא להם מידי דהא במצרייהו להם קרינא ציה (י) והוא מצרי והיא מצרית: ולרב דימי. דאמר ביצמות בפרק הערל (דף עט.) דשני הוא וילף לה מאשר יולדו הכתוב תלאו צלידה למימרא דצמר אימיה שדינן ליה מדלא כתיב אשר יולדו: והאיכא. גבי יש קידושין ואין עזירה הולד הולך אחר הפגום הא דבי אתא רבין וכו' באומות הלך אחר הוהב ואשה הבאים משני אומות [כדלקמן] (י) נפגיירו. דיש קידושין ואין עזירה: הולד הולך אחר הפגום. כדלקמן בשמעתי ומתניתין מני הולד הולך אחר הוהב: פנא איזו זו. דרישא למעוטי ולאשמועינן דמתני' לא כלל כ"ל. ומרשא דמילתיה דרבין ליכא לאקשוי למימר ונתנייה במתניתין גבי הולד הולך אחר הוהב דמתניתין ביש קידושין מיידי והני דלא נתגיירו אין כאן קידושין: האי מאי. אסוגיא דשמעתי פריך דשנינו לעיל ואי בעית אימא רבי יוסי היא אי אמרת בשלמא רבי יהודה היא דאמר גר אסור בממורת לפיכך בנו הולך אחר הפגום דכין כל מקום שיש קידושין ויש עזירה איכא לתרואי כל מקום דמתניתין לאחיי מצי ואזין זו למעוטי מאי כל מקום דרישא לאחיי ישראל שנסא חללה דצמו כשרה דהולד הולך אחר הוהב: ודרבה בר בר חנה. מצרי שני שנסא מצרית ראשונה דיש קידושין ואין עזירה לסיכך הולד שלישי: ואזין זו למעוטי דרב דימי ורבין. כלומר ואזין זו דרישא דמשמע אבל בעלמא לא אזיל אחר הוהב אי ס"ל כרב דימי דאף מצרי שני שנסא מצרית ראשונה צנה שני אשמועינן איזו זו דמתניתין למעוטי הא דלא אזיל צמר זכר וכל מקום דרישא לא תימי אלא ישראל שנסא חללה וכדכתיב (י) דאמר נתגיירו הלך אחר הפגום ולא אזיל אחר זכר ואף על גב דאין עזירה ואי ס"ל כרבה בר בר חנה

מוסף רש"י

גר שנסא ממורת הולד ממזר. דכתיב לו הך אחר פסולין (לקמן עב.) דאמר גר לא ישא ממורת. קסבר דקהל גרים איקרי קהל (סו.) באומות הלך אחר הוהב. שבע אומות לענין לא תמהי כל שמה. הלך אחר הוהב. נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם. לענין יוספן. (יבמות עח.)

מוסף תוספות

א. מצרי שני או גר עמומי דמורה דלא איקרו קהל. מוס' ה"ה"ש.